

stemme imod Vædringsforlaget Nr. 12. Vædringsforlaget Nr. 11 har jo til Hensigt at værne om Statskassens Rettigheder og skaffe Statskassen en Indtægt, naar Koncessionen udløber for de Selskaber, der ere oprettede for den 20de Februar 1875. Vædringsforlaget under Nr. 12 gaar derimod ud paa at bemyndige Ministeren til, hvor Staten har Ret til Anlægget, ved Koncessionens Udløb at frasalde enhver Ret i denne Henseende. Jeg ser ingen Grund til at give disse vel situerede Sporvejselskaber, der i alt Fald for nogles Vedkommende i en længere Arrække have givet et storartet Udbytte, Udfigt til at faa Koncession paa ny uden Væderlag for Staten. En saadan Udfigt gives der disse Selskaber, hvis dette Vædringsforslag vedtages, og det bliver vistnok mere end en Udfigt. Efter hvad vi nu have hørt udtale fra den højtærede Minister for offentlige Arbejder, frygter jeg for, at det kan blive til Virkelighed, at disse Selskaber uden videre ville faa deres Koncessioner forlængede uden den mindste Afgift til Staten. Vædringsforslag under Nr. 11 ubeluffer jo ikke, at disse Selskaber faa deres Koncessioner forlængede; det forlanger blot, at Statskassen i saa Tilfælde skal have en Part af det meget store Udbytte, vedkommende Selskab har givet og har Udfigt til at give ogsaa i de kommende Tider, Vedkommende Sporvejselskaber ville vistnok finde, at de staa sig bedre ved at gaa ind paa at give en Sum en Gang for alle eller betale et aarligt Bidrag til Statskassen end ved at opgive Driften og overgive hele Anlægget til Staten, og de ville sikkert betænke sig to Gange paa at fratænde en godt oparbejdet Sporvejslinie, naar de kunne vedblive med Driften mod at erlægge et billigt Væderlag. Og det vil ganske sikkert blive et billigt Væderlag, som de ville komme til at erlægge, eftersom det skal fastsættes af uwillige, af Retten udvalgte Mænd. Alt bliver formodentlig ved det gamle, alene med den ene Undtagelse, at de Herrer Aktionærer ville faa nogle Procent mindre end det, som de hidtil have faaet, og det kunde dog ikke være saa farligt; at faa 10—12—17 pCt. anser jeg for en meget god Forretning, saa de kunne meget godt nøjes med noget mindre. Derfor tror jeg heller ikke, at Forlagets Vedtagelse vil have nogen som helst Indvirkning med Hensyn til, at Selskaberne føre mindre hyppige Ture eller i det hele taget i Retning af at genere Publikum. Og skulde saadanne Selskaber nægte at udrede et saadant af uwillige, af Retten udmeldte, Mænd fastsat Væderlag, og Staten kom til at overtage en saadan Sporvej, ser jeg slet

ikke nogen Ulykke deri. Vil Staten ikke selv overtage den, er der ikke det mindste i Bejen for, at andre ville gøre det, og der er vist Folk nok, som ville overtage en saadan Entreprise mod at give et aarligt Væderlag. Jeg skal tillade mig at henstille til det høje Tings ærede Medlemmer at stemme for Vædringsforlaget Nr. 11 og derimod stemme mod Nr. 12.

Forsning: I Modsætning til det ærede Medlem, der nu havde Ordet, vil jeg anbefale at stemme mod Vædringsforslag Nr. 11. Jeg vil fatte mig i al Korthed derom, da den ærede Minister allerede har udviklet sin Stilling dertil, men jeg skal dog gøre opmærksom paa, at jeg tvivler meget om, at den i 1862 vedtagne Lov er gaaet ud fra, at Staten skulde kunne overtage Driften; der staa kun, at den skal kunne overtage Anlægget. — Efter min Mening er det rimeligt, at man skal henvende sig til Kommunen om den Slags Ting, thi i al den Tid, da jeg har haft Beslighed til at se paa disse Sporvejsforhold, har det undret mig betydeligt, at det ved Loven var bestemt, at der uden Kommunalbestyrelsens Samtykke — for saaledes var Forholdet i lang Tid — kunde drives privat Forretning paa Stadens Gaader. Det samme Forhold vilde være til Stede, hvor Loven bemyndiger dertil, i Købstæder og paa Landeveje, og det er dog en egen Ting saaledes ved Lov at bestemme — en Lov er jo en Lov, men ejendommeligt er det — at Staten tillader private at drive denne Virksomhed paa Stædernes og Landkommunernes Gaader og Beje. Jeg har ogsaa en Fornemmelse af, at Lovgivningsmagten har ment, at der var noget stærkt i det Forhold, thi allerede Loven af 1875, som den ærede Minister har gjort opmærksom paa, forandrer jo betydeligt i det Forhold, idet man ved denne Lov — som ikke direkte vedrører Forholdet, men hovedsagelig giver Tilladelse til at anvende Lokomotiver paa Sporveje — benyttede Besligheden til at bestemme, at i de Kommuner, i hvilke saadanne Lokomotivsporveje anlægges, skal Kommunalbestyrelsens eller Bestyrelsens Samtykke indhentes; og tillige bemyndiges Ministeren til i Koncessioner, som fremtidig gives til Anlæg af Hestesporveje, at fastsætte Bestemmelser om Kommunens Forhold til Sporvejsanlægene paa samme Maade som, dersom Anlægget blev drevet med Lokomotiv, nemlig saaledes, at Anlægget skulde kunne gaa over til vedkommende Bestyrelse, imod at den betalte eller udløste Koncessionshaveren ved